

نقش مدیران فرهنگی دانشگاه‌ها در مقابله با جنگ نرم

جلیل دارا*

محمد رضا الفی**

چکیده

مهم‌ترین راهبرد اساسی جنگ نرم، تأثیرگذاری بر افکار عمومی بوده و در این تقابل تهاجمی اندیشه‌ای، مراکز دانشگاهی از اولویت خاصی برخوردار است. بنیان این جنگ، در صدد هستند محیط دانشگاه را از یک فضای علمی که تضارب آراء در آن به رشد و شکوفایی استعدادها می‌انجامد، به یک محیط منازعه برای نابودی باورهای دینی، فرهنگی، ملی و بومی تغییر دهند. از این‌رو مسئولان باید با موضعی تدافعی توأم با بصیرت و تدبیر و با تقویت توان علمی و اعتلای باورهای دینی و فرهنگی دانشجویان، به خنثی‌سازی عملیات روانی، شبهه‌زدایی علمی و ژورنالیستی آنان بپردازند.

واژگان کلیدی

مدیریت فرهنگی، مدیران فرهنگی، فرهنگ، جنگ نرم، قدرت نرم، دانشگاه.

مقدمه

جنگ نرم، یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی انقلاب اسلامی در دهه چهارم حیات آن بوده و از سخت‌ترین و در عین حال از پیچیده‌ترین تهدیداتی است که بعد از پیروزی انقلاب، تداوم آن را به مخاطره می‌اندازد. این تهدید، نه تنها مردم کشور را مورد هدف قرار داده بلکه مهم‌ترین هدفش، دانشگاهیان اعم از اساتید و دانشجویان بوده است. در این جنگ، تلاش دشمن بر این است که این

jaliledara@gmail.com

alefireza@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۹۲/۲/۳

*. استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه تربیت مدرس.

** عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه.

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۲/۲۴

مکان مقدس را به آشوب کشانده و سپس به بهره‌برداری سیاسی و فرهنگی از آن پردازند. دشمن درصدد است دانشگاه را از یک فضای علمی که تضارب آراء در آن به شکوفایی و رشد استعداد دانشجویان می‌انجامد به یک محیط منازعه، برای نابودی باورهای دینی، ملی و بومی ما تغییر دهد. در چنین محیطی، بیگانگان با افشاندن بذر شک و شبهه و تثبیت انگاره‌های خود در قالب دیدگاه‌های شبه علمی و شبه روشنفکری، ذهن جوانان را نسبت به داشته‌های علمی - فرهنگی بومی و ملی مسموم و به یافته‌ها و فرهنگ خودشان تشنه و شیدا سازند.

همچنین دشمن به دنبال فروپاشی فکری و از درون بوده و برای تحقق این هدف، از تمام بهانه‌ها، اختلافات، اعتراضات، نابسامانی‌های اقتصادی، تنوع و کثرت قومی، دامن زدن به نافرمانی‌های مدنی و نزدیک شدن گام به گام و تدریجی به مردم، برای افزایش تأثیرگذاری بر جریان‌های اجتماعی، بهره گرفته و با صحنه‌سازی، بزرگ‌نمایی، جوسازی، سیاه‌نمایی امور، شایعه‌سازی و غیره عملاً درصدد هدایت و به دست‌گیری افکار عمومی، مخصوصاً دانشجویان می‌باشد.

در شرایط کنونی که رویکرد جبهه استکباری و نظام سلطه زدودن کلیه آثار خداخواهی، اخلاق انسانی، تربیت اسلامی و ارزش‌های فطری و معنوی در دانشگاه‌های کشور عزیزمان می‌باشد؛ نقش استراتژیک مدیران فرهنگی^۱ دانشگاه‌ها به عنوان بخشی از طراحان و فرماندهان خنثی‌سازی عملیات دشمن در مقابل جنگ نرم چیست؟ چه اقداماتی می‌تواند به خنثی‌سازی عملیات دشمن منجر گردد؟ آیا مدیران فرهنگی می‌توانند از منابع مادی و انسانی در راستای اهداف متعالی فرهنگ دینی و تعمیق باورهای دینی دانشجویان استفاده کنند؟ آیا از وضع موجود به عنوان یک تهدید و تبدیل آن به فرصت در راستای اهداف و مأموریت اساسی خودشان استفاده می‌کنند؟

در پاسخ به سؤالات مذکور و سؤال اصلی پژوهش، نگارنده با بهره‌گیری از منابع موجود، ابتدا به تحلیل محتوایی اهداف، محورها و شیوه‌های جنگ نرم آمریکا علیه ایران می‌پردازد. سپس با ارائه الگوی نظری کاربردی از مدیریت فرهنگی در دانشگاه، این فرضیه را مورد بررسی قرار می‌دهد که مدیران فرهنگی می‌توانند با موضعی تدافعی توأم با بصیرت، تدبیر، دوراندیشی و تقویت توان علمی و اعتلای باورهای دینی و فرهنگی دانشجویان به خنثی‌سازی عملیات جنگ نرم دشمن در دانشگاه پردازند.

۱. منظور از مدیران فرهنگی در دانشگاه‌ها عبارتند از: رؤسا، معاونان و مسئولان بخش نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها اعم از دانشگاه‌های دولتی، پیام نور، علمی - کاربردی و غیره. همچنین رؤسا و معاونان دفاتر فرهنگ اسلامی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی به عنوان بخشی از تصمیم‌گیرندگان فرهنگی دانشگاه می‌باشند. در ضمن کنار رؤسا و معاونان نهاد و دفاتر فرهنگی، بسیج اساتید، بسیج دانشجویی، گروه‌های معارف اسلامی و غیره می‌توانند در مسائل فرهنگی تأثیرگذار و نقش‌آفرین باشند.

پیشینه تحقیق

در زمینه جنگ نرم و مباحث مرتبط با آن اخیراً کتب و مقالات ارزشمندی به رشته تحریر درآمده است. همچنین اقدامات، کارگاه‌های آموزشی، همایش و سخنرانی‌هایی در دانشگاه‌های کشور توسط نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و سازمان بسیج اساتید برگزار شده ولی کافی نمی‌باشد. مجموعه این آثار و همایش‌ها حکایت از توجه محققان و مسئولان سیاسی - امنیتی کشور نسبت به این امر داشته و دارد. از جمله این آثار می‌توان به کتاب «جنگ نرم» از آقای داود رنجبران اشاره کرد. وی با مراجعه به برخی سایت‌های خبری و نشریات داخلی و خارجی، اثر فوق‌الذکر را به نگارش درآورده است. ولی این کتاب بیشتر شبیه یک بولتن خبری است و جنبه تحلیلی کمی در آن ارائه می‌گردد. کتاب ارزشمند دیگر نیز مجموعه‌ای از فرمایشات مقام معظم رهبری در سال‌های گذشته و در خصوص تهاجم فرهنگی و جنگ نرم می‌باشد. این کتاب تحت عنوان *واکاوی مختصات منازعه نرم در کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی* گردآوری شده و مطالبش بیشتر در حوزه تهاجم فرهنگی است، ولی در مورد جنگ نرم به دلیل تازگی مبحث در ادبیات سیاسی ایران، مطالب کمتری دیده می‌شود. اثر دیگری که به صورت مجموعه‌ای از مقالات اندیشمندان و محققان کشورمان می‌باشد توسط آقای حجت مرادی با عنوان *قدرت و جنگ نرم؛ از نظریه تا عمل جمع‌آوری شده* است. بنابراین، می‌توان مدعی شد که کتب چندان مستقل و منسجمی درباره جنگ نرم در دسترس نمی‌باشد. اما از سایر آثار مرتبط با این جنگ، می‌توان به کتب *درآمدی بر عرفان حقیقی و عرفان‌های کاذب* از احمد حسین شریفی و *آفتاب و سایه‌ها* از محمد تقی فعالی اشاره کرد.

فرهنگ^۱

فرهنگ، از واژگان پرکاربرد و در عین حال مبهم در حوزه علوم اجتماعی است و آن تمامی اعمال و کنش‌های انسان مبتنی بر باورها و ذهنیات اوست و ذهنیت انسان نیز تحت تأثیر جو فرهنگی که در آن زندگی می‌کند قرار دارد. پس یکی از کارکردهای مهم فرهنگ، سامان‌بخشی و جهت‌دهی به رفتارها و کردارهای آدمی و تکوین‌بخشی به شخصیت آنان است. به هر حال، هر اندیشمند و محقق از منظر دانش و موقعیت اجتماعی خود تعریف و تعبیر خاصی از آن ارائه داده است. (الفی، ۱۳۸۷: ۳۰۶)

با توجه به آنچه که بیان گردید می‌توان گفت: فرهنگ مجموعه از ارزش‌ها، باورها، هنجارها و نظام اعتقادی یک جامعه است که مشتمل بر سنت‌ها، آداب و رسوم، مذاهب و ایدئولوژی خاصی است

---

1. Culture.

که انسان به عنوان عضوی از جامعه کسب می‌نماید. فرهنگ، مقوله‌ای اکتسابی است که انسان‌ها از نسل‌های پیشین خود به ارث برده و آن را به نسل‌های بعدی منتقل می‌سازند. در فرآیند انتقال، برخی موارد فرهنگی را به آن اضافه یا کم کرده و از طریق جریان جامعه‌پذیری فرهنگی و سیاسی^۱ به نسل‌های دیگر منتقل می‌نماید. نکته اساسی این است که هر جامعه می‌کوشد تا از طریق جامعه‌پذیری فرهنگی، گرایش‌ها، اعتقادات، ارزش‌ها و معیارهای اجتماعی و فرهنگی را به منظور حفظ و نگهداری کل نظام اجتماعی به نسل‌های بعد منتقل سازد. (مهرداد، ۱۳۷۶: ۸)

مدیریت فرهنگی

برنامه‌ریزی، سازماندهی، اجرا، نظارت و ارزیابی تغییر و تحولات مستمر محیط فرهنگی جامعه، برای طی فرآیندی که جامعه را از نظر فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به سمت حاکمیت ارزش‌های اصیل و ثابت انسانی و تکامل آنها هدایت نموده و جامعه‌ای متعادل به وجود آورد. جامعه‌ای که در آن رشد و توسعه مادی همراه با تکامل اخلاق، معنویت و فضیلت‌های انسانی تجلی یابد. (بنیانیان، ۱۳۸۸: ۳)

جنگ نرم

جنگ نرم در برابر جنگ سخت در حقیقت شامل هرگونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه‌ای است که جامعه هدف را نشانه می‌گیرد و بدون درگیری نظامی و گشوده شدن آتش، رقیب را به انفعال یا شکست وامی‌دارد. (انصاری، ۱۳۸۶: ۱)

جان کالینز، تئوریسین دانشگاه ملی جنگ آمریکا، معتقد است:

جنگ نرم استفاده طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوط به آن، برای نفوذ در مختصات فکری دشمن با توسل به شیوه‌هایی که موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی مجری می‌شود. (کالینز، ۱۳۷۰: ۴۸۷)

جنگ نرم در پی از پای درآوردن اندیشه و تفکر جامعه هدف است تا حلقه‌های فکری و فرهنگی آن را سست و با بمباران خبری و تبلیغاتی در نظام سیاسی - اجتماعی حاکم، تزلزل و بی‌ثباتی را تزریق کند. جنگ نرم به وسیله کمیته خطر جاری^۲ در سال‌های پایانی دهه ۱۹۸۰ میلادی طراحی شد. این کمیته در اوج جنگ سرد و در دهه ۱۹۷۰ م با مشارکت اساتید برجسته علوم سیاسی و

1. Political socialization.
2. Commihhee on present danger.

مدیران سابقه‌دار سازمان سیا و پنتاگون تأسیس شد. در آن مقطع و در پی اصلاحات گورباچف^۱ مبنی بر ایجاد فضای باز سیاسی^۲ و تغییر در قوانین اقتصادی (پروستریکا)^۳ این کمیته با منتفی دانستن جنگ سخت با اتحاد جماهیر شوروی، تنها راه به زانو در آوردن بلوک شرق را جنگ نرم و فروپاشی از درون معرفی کرد. سیاست‌گذاران پنتاگون و سیا راهبرد دکترین مهار، نبرد رسانه‌ای و سامان دهی نافرمانی مدنی شوروی را به فروپاشی و شکست واداشتند. (ماه پیشانیان، ۱۳۸۸: ۲۵۴)

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و پایان یافتن جنگ سرد، فعالیت کمیته خطر جاری برای یک دهه به تعلیق درآمد. اما این کمیته بار دیگر با اعضا و مأموریتی جدید کار خود را از سر گرفته است. کمیته خطر جاری در واقع یکی از مهم‌ترین مراکز تصمیم‌سازی و اتاق فکر نومحافظه‌کاران بوده و تجزیه و تحلیل فرصت‌ها و تهدیدهای فراروی دولت آمریکا، یکی از مأموریت اصلی آن به شمار می‌آید. پروژه دلتا^۴ یکی از موضوعات مورد بررسی و در واقع، راهبرد پیشنهادی کمیته خطر جاری در خصوص مسائل ایران می‌باشد که به دولت بوش پیشنهاد شد. پیشنهادات این کمیته مؤید اتخاذ راهبرد مهار و جنگ سرد از سوی نومحافظه‌کاران برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران و بیداری اسلامی است. (سراج، ۱۳۸۸: ۴۶۴)

کشور ما به دلیل برخورداری از فرهنگ و تمدن کهن ایرانی - اسلامی، اصالت نژادی، وسعت سرزمین، کمیت و کیفیت جمعیت، امکانات نظامی، اقتدار سیاسی، نفوذ منطقه‌ای و بین‌المللی، منابع طبیعی، سرمایه اجتماعی، درایت و توانمندی رهبران فرهنگی و سیاسی، یکپارچگی انسجام ملی و مهم‌تر از همه تمسک به فرهنگ و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) و التزام به ولایت فقیه، الگویی مترقی و متعالی برای کشورهای اسلامی و عامل مهمی در بیداری و خیزش ملت‌های اسلامی منطقه است. بنابراین، غرب و در رأس آن ایالات متحده کانون حملات نرم و براندازانه خود را متوجه ایران اسلامی کرده‌اند و در کنار تحمیل هشت سال جنگ تحمیلی، کودتاهای گوناگون، حمایت از گروه‌های ضدانقلابی و ایجاد اغتشاش در کشور، از انواع متدهای جنگ نرم در حوزه‌های گوناگونی از جمله سینما، تئاتر، رمان و ادبیات داستانی، شعر، رسانه‌های دیجیتالی، گروه‌های مجازی و حقیقی، معنویت‌های ساختگی و عرفان‌های دروغین و ترویج مدگرایی در بین جوانان بهره برده‌اند. (قربانی، ۱۳۸۹: ۲)

قدرت نرم

جوزف نای^۵ یکی از نظریه‌پردازان آمریکایی در مقاله‌ای تحت عنوان «قدرت نرم افزاری برای

1. Mikhail Gorbachrv.
2. Glsnost.
3. Perestroika.
4. Delta project.
5. Joseph Nay.

موفقیت در جهان»^۱ این گونه به قدرت نرم می‌پردازد:

قدرت نرم‌افزاری که همان تلاش برای تسخیر قلبها و مغزها است مدتی است که مورد توجه جدی دولت‌ها و نظام‌های سیاسی متفاوت قرار گرفته است. قدرت نرم مقوله‌ای متفاوت از سایر قدرت‌هاست. قدرت نرم بر خلاف قدرت ناشی از ثروت و زور، منشعب از قدرت افناعتی است و بسیاری از منابع مهم آن خارج از کنترل دولت‌هاست و تأثیرات آن تا حد زیادی به مقبولیت آن در میان مخاطبان بستگی دارد. مهم‌ترین ویژگی قدرت نرم آن است که غالباً به صورت غیر مستقیم و از طریق فراهم آوردن زمینه سیاست‌گذاری کارآیی دارد و گاه سال‌ها طول می‌کشد تا نتیجه مطلوبی از آن حاصل شود. قدرت نرم تغییر در طرز فکر و تغییر در روش زندگی را هدف قرار می‌دهد. کسانی که قدرت نرم را اعمال می‌کنند، درصددند مخاطبان خود را به سمت و سویی سوق دهند که آن‌گونه فکر کنند که مورد نظر است و آن‌گونه که اعمال کنندگان قدرت نرم می‌خواهند. (جوزف نای، ۱۳۸۵: ۵۵)

به طور خلاصه قدرت نرم عبارت است از: ابزاری غیر مستقیم برای جذب یک بازیگر به‌گونه‌ای که بدون به کارگیری زور، منطبق با خواسته‌های بازیگر عمل کند. (مرادی، ۱۳۸۸: ۱۱۹)

اهداف جنگ نرم آمریکا در ایران

اهداف جنگ نرم آمریکا در ایران به طور خلاصه عبارتند از:

۱. تغییر نگرش ایرانیان و ایجاد خوش‌بینی افراطی نسبت به آمریکا و رژیم صهیونیستی در افکار عمومی؛
۲. تشویق و ترغیب نخبگان سیاسی به پذیرش مشروعیت آمریکا و اسرائیل در خاورمیانه؛
۳. کم‌رنگ ساختن ماهیت خصمانه آمریکا و رژیم صهیونیستی و دوست جلوه دادن آن از طریق توهم خواندن توطئه و دامن زدن به این مسئله از طریق نویسندگان و تئوری پردازان داخلی؛
۴. پاک‌سازی اذهان و به فراموشی سپردن اعمال گذشته آمریکا علیه ملت ایران و فریب افکار عمومی از طریق رسانه‌های گروهی و افراد وابسته در درون و خارج مرزهای سیاسی؛
۵. جوسازی روانی و مقصر جلوه دادن ایران در تداوم درگیری‌های دوطرفه؛
۶. تسخیر افکار عمومی و تحت فشار قرار دادن جمهوری اسلامی ایران از طریق متحدان اروپایی خود برای پذیرش مذاکره و بهبود روابط از موضع انفعال و ضعف.

---

1. Soft Power to Win the World.

محورهای جنگ و براندازی نرم علیه ایران

این محورها عبارتند از:

۱. حمایت آشکار از صداهای مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران توسط بالاترین سطوح تصمیم‌گیری در آمریکا؛
۲. تضعیف جایگاه رهبری و ولایت فقیه در ایران: در پی سال‌های گذشته دولت‌های غربی به این باور رسیده‌اند که آنتی‌تز انقلاب اسلامی را باید در همین ساختار سیاسی و از داخل تجدیدنظرطلبان مدعی انقلاب اسلامی جستجو کرد. این رویکرد که منافاتی با پذیرش و تعامل جمهوری اسلامی ندارد قائل است که تهدید اصلی هویت این نظام که در رهبری و ولایت فقیه متبلور می‌شود، از «درون» بوده و هرگونه تهدید خارجی با هدف براندازی باید نقش مکمل و کاتالیزور را داشته باشد. لذا همراه کردن مستقیم و غیرمستقیم پیش‌قراولان انقلاب و وابستگان و اطرافیان آنها، مدیریت فکری و رفتاری گروه‌ها و شخصیت‌های مرجع از هر صنفی، نفوذ جدی و مؤثر در نهادهای انقلاب به خصوص سپاه پاسداران و در یک کلام، نفوذ نرم در پشتوانه‌های هویت و مشروعیت نظام اسلامی بیش از همیشه موضوعیت یافته‌اند؛ (اسماعیلی، ۱۳۸۹: ۳۹۸)
۳. تضعیف جایگاه روحانیت و ایجاد بدبینی نسبت به نهاد مقدس روحانیت در کشور: یکی از شیوه‌های دشمنان در جنگ نرم، بدبین کردن مردم نسبت به روحانیان و ایجاد شبهاتی نظیر این است که هرچه اینها می‌گویند به خاطر منافع خودشان است و حتی ولایت فقیه نیز امری ابداعی است که با آن بتوانند جایگاه خود را در نظام حفظ کنند؛
۴. تعمیق و گسترش تحریم‌های اقتصادی و سیاسی علیه ایران؛
۵. تخریب، بدنام و مخدوش کردن چهره مقامات سیاسی و ملت ایران در خارج از کشور از طرق گوناگون همچون محکوم کردن در مجامع بین‌المللی و رسانه‌های گروهی؛
۶. ایجاد محدودیت برای روابط سایر کشورهای جهان و سازمان‌های بین‌المللی با ایران؛
۷. تلاش برای مشروعیت‌بخشی، گسترش و توانمند ساختن سازمان‌های غیر دولتی ایرانی مخالف نظام؛
۸. دخالت گسترده در امور داخلی ایران با محوریت حقوق بشر، زنان، رسانه‌ها و مذاهب؛
۹. آموزش عناصر و تشکل‌های خارج‌نشین مخالف نظام جمهوری اسلامی؛ (متقی دستنایی، ۱۳۸۸: ۳۶۲)
۱۰. متهم کردن ایران به دخالت در امور داخلی کشورهای منطقه به ویژه در کشورهای عراق،

لبنان و فلسطین؛ (اسماعیلی، ۱۳۸۹: ۴۵۴)

۱۱. حمایت‌های سیاسی و مالی از عناصر و تشکل‌های خارج‌نشین مخالف نظام جمهوری اسلامی؛
۱۲. تحدید خواندن نفوذ جمهوری اسلامی ایران در منطقه خاورمیانه؛
۱۳. تحدید دانستن نفوذ جمهوری اسلامی ایران در سایر مناطق جهان از جمله در آسیای مرکزی، آفریقا و آمریکای لاتین؛
۱۴. ممانعت از دستیابی ایران به فناوری و دانش هسته‌ای و ترور دانشمندان ایرانی؛
۱۵. ممانعت از دستیابی ایران به علوم و تکنولوژی‌های جدید روز؛
۱۶. تبلیغ و ترویج دوگانگی حاکمیت در ایران؛
۱۷. راه‌اندازی جنگ عقیدتی و ایدئولوژیکی در منطقه خاورمیانه؛
۱۸. تفرقه‌افکنی و دامن زدن به اختلافات قومی و مذهبی در ایران؛
۱۹. فعال ساختن و حمایت از شبکه‌های رسانه‌ای نرم‌افزاری ضد ایرانی؛
۲۰. ایجاد موج ایران هراسی در کشورهای منطقه؛
۲۱. تشیع هراسی در منطقه خاورمیانه.^۱ (رنجبران، ۱۳۸۸: ۱۷۲)

شیوه‌های عملیاتی جنگ نرم

۱. توسعه و گسترش عملیات تهاجمی جنگ رسانه‌ای

یکی از مهم‌ترین ابزارهای جنگ نرم برای بی‌ثبات‌سازی نظام و امنیت اجتماعی کشورمان، گسترش هدفمند شبکه‌های ماهواره‌ای و رسانه‌ای است تا بتوانند اذهان را تسخیر نمایند. به عنوان مثال هم‌اکنون ۴ الی ۵ میلیون گیرنده ماهواره‌ای غیرمجاز در کشور فعال است و از ۱۷ هزار و ۶۶۶ شبکه ماهواره‌ای جهانی، نزدیک به سه هزار شبکه در داخل کشور قابل دریافت است. از این تعداد، ۳۸۰ شبکه به موسیقی، ۷۴ شبکه به تبلیغات مد لباس و لوازم آرایش، ۲۷۳ شبکه به تبلیغ ادیان ساختگی و ۲۳۵ شبکه به برنامه‌های مبتذل اختصاص یافته‌اند. از طرفی مجلس نمایندگان ایالات متحده با تخصیص بودجه سالانه به توسعه شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان ضدانقلاب، به صورت مستقیم در امور داخلی جمهوری اسلامی ایران مداخله می‌کند. این شبکه‌ها با بهره‌گیری از ترفندهای تبلیغاتی تلاش می‌کنند زمینه‌های ناامنی‌های مدنی در پنج سطح صنفی، دانشجویی، قومی، فرقه‌ای و اجتماعی را فراهم کنند. (دلورپور اقدم، ۱۳۸۷: ۲)

---

۱. موضوع گسترش تشیع و تشکیل هلال شیعی در منطقه از محورهای تبلیغاتی رسانه‌ای عربستان از جمله شبکه العربیه و رسانه‌های آمریکایی VOA است.

۲. گسترش عمق و دامنه جنگ‌های اطلاعاتی

تلاش شبکه‌های جاسوسی آمریکا و رژیم صهیونیستی برای نفوذ در نهادهای استراتژیک نظام با هدف بی‌ثبات‌سازی نظام امنیت اجتماعی، گسترش «نافرمانی مدنی» و رفع خلأ اطلاعاتی در ردیف تهدیدات نرم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران می‌باشد که برخی مصادیق آن عبارتند از:

- دامن زدن به تنش‌های قومی: تحریک به ایجاد و گسترش برخی تنش‌های قومی در استان‌های مرزی کشور توسط دستگاه‌های اطلاعاتی آمریکا، انگلستان، مוסاد و غیره؛
- افزایش قابل توجه بودجه نهادهای اطلاعاتی و امنیتی ایالات متحده: مدیر اطلاعات ملی ایالات متحده بودجه این سازمان برای سال ۲۰۰۸ را ۵/۴۷ میلیارد دلار اعلام کرد که به غیر از هزینه برنامه‌های اطلاعاتی نظامی می‌باشد و حداقل شامل ده میلیارد دلار است. بودجه این اداره در سال‌های ۱۹۹۷، ۱۹۹۸ و ۲۰۰۷ به ترتیب برابر ۲۶/۶، ۲۶/۷ و ۴۳/۵ میلیارد دلار بوده است. افزایش بودجه بیانگر جهش قابل توجه بودجه شبکه‌های جاسوسی آمریکا پس از یازده سپتامبر و با هدف رفع خلأ اطلاعاتی عملیات‌های مداخله‌جویانه ایالات متحده می‌باشد که بخش قابل توجهی از آن شامل تأمین مالی طرح‌های جاسوسی در خاورمیانه مانند جمهوری اسلامی ایران است.

- رفع خلأ اطلاعاتی پیرامون تأسیسات هسته‌ای و موشکی جمهوری اسلامی ایران: ابهام اطلاعاتی در رابطه با قابلیت‌های آفندی و پدافندی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران می‌تواند نوعی بازدارندگی روانی نامتقارن را در برابر سناریوهای تهدیدزای دشمنان نظام ایجاد نماید. به همین دلیل دستیابی به اطلاعات طبقه‌بندی شده نظامی همواره به عنوان یکی از کارویژه‌های شبکه‌های جاسوسی رژیم صهیونیستی و ایالات متحده مطرح بوده و از مصادیق آن می‌توان به شناسایی و دستگیری شبکه جاسوسی مוסاد از مراکز نظامی توسط سازمان حفاظت اطلاعات سپاه و یا اعدام جاسوس رژیم صهیونیستی (علی اشتری) توسط سربازان گمنام امام زمان علیه السلام اشاره کرد که بیانگر دوره جدید جنگ اطلاعاتی رژیم اشغالگر قدس و جمهوری اسلامی ایران است؛

- شستشوی مغزی پناهندگان ایرانی و کاربست هدفمند آنها در شبکه‌های جاسوسی: یکی از شیوه‌های خصمانه جنگ اطلاعاتی آمریکا علیه نظام جمهوری اسلامی ایران، تمرکز بر گروه‌ها و افرادی است که به صورت قانونی و یا غیرقانونی از کشور خارج شده و در اردوگاه‌های پناهندگی به ویژه در سوئد، فرانسه، هلند و آلمان مستقر شده‌اند. مطابق این سناریو احتمال دارد که ایالات متحده بخشی از کارویژه شناسایی افراد خودفروخته را توسط گروهک تروریستی منافقین انجام دهد؛ زیرا تمرکز آنان در اردوگاه‌های پناهندگی زیاد است و بخشی از عضوگیری را نیز به صورت مستقیم انجام دهد. همچنین با آموزش‌های لازم و بازگشت سازماندهی شده آنان به ایران، از آنها در اهداف

جاسوسی و یا بی‌ثبات سازی استفاده نماید. این سناریو محتمل است که برخی فعالیت‌های اطلاعاتی دشمنان نظام، از طریق عملیات در مجاری زیر پیگیری شود:

- در قالب تیم‌های تحقیقاتی - آموزشی؛
- در قالب تیم‌های دیپلماتیک سایر کشورها؛
- در قالب گروهک‌های تروریستی سازمان‌یافته مانند منافقین؛
- در قالب جهانگرد و ایران‌گرد؛
- در قالب تیم‌های بازرسی معاونت پادمان آژانس اتمی؛
- گسترش نصب تجهیزات جاسوسی و ماهواره‌ای در محیط پیرامونی جمهوری اسلامی ایران؛
- تأسیس میز مخصوص مطالعات ایران در وزارت امور خارجه و پنتاگون و یا ایجاد دفاتر ویژه مربوط به ایران مانند باکو، استانبول، دبی، نجف، کربلا و بصره که محل تردد تعداد زیادی از ایرانیان است و یکی از کارویژه‌های آنها جذب نخبگان علمی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و تبدیل آنان به عوامل نفوذی در نهادهای استراتژیک امنیتی، نظامی و اقتصادی است. (دلاورپور اقدم، ۱۳۸۷: ۲)

اهداف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه (مدیران فرهنگی دانشگاه)

رشد اندیشه ناب اسلامی در میان قشرهای دانشگاهی به ویژه دانشجویان که سررشته‌دار آینده کشورند و بهره‌گیری از استعداد و شور و جوش خداداد این بخش ارزشمند جامعه برای گستردن تفکر درست و تعالی و ایمان زلال دینی در سطح کشور و جهان از جمله مقاصد بزرگ جمهوری اسلامی می‌باشد که نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری با اهداف و شرح وظایف پیش روی نیل به این ارگان مهم گام بر می‌دارد. در این راستا بر اساس دستور رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مدظله‌العالی مبنی بر تجدیدنظر در اساسنامه شورای نمایندگان و دفاتر آنها و ایجاد سازمان جدیدی برای تحقق اهداف معظم‌له در تاریخ ۶۹/۴/۲۸ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با اهداف، وظایف و سازمان جدید با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل گردید که عبارتند از:

۱. توسعه و تعمیق آگاهی‌ها و علائق اسلامی دانشجویان و دانشگاهیان و تبیین ارزش‌های اسلامی؛
۲. ایجاد و گسترش فضای معنوی و اسلامی در دانشگاه‌ها و رشد فضائل اخلاقی در دانشگاهیان؛
۳. رشد بینش سیاسی در محیط دانشگاه؛
۴. حمایت و هدایت فکری تشکل‌های دانشجویی و دانشگاهی؛
۵. حاکمیت بخشیدن به ارزش‌های اسلامی و انقلابی در سطوح اجرایی و علمی؛

۶. مقابله با ترویج عقائد و افکار انحرافی و هجوم فرهنگی و تقویت روح خودباوری و استقلال فکری؛

۷. تقویت پیوند حوزه و دانشگاه. (www.Nahadiust.ir)

توجه باریک‌بینانه و تحقق اهداف فوق‌زمینه را برای رشد و بالندگی فرهنگی و پیدا کردن هویت فرهنگی اسلامی - ایرانی تسهیل خواهد کرد و خود به خود به بی‌اعتباری عملیات دشمن منجر خواهد شد. اما در صورت غفلت از آنها توسط مدیران فرهنگی، زمینه از خودبیگانگی و پذیرش بی‌چون و چرای فرهنگ دشمن را فراهم می‌نماید.

وظایف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه (مدیران فرهنگی دانشگاه)

۱. تبیین مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی از طریق برگزاری جلسات، سخنرانی و بحث و مناظره، نشر مقالات و جزوات و مانند آن؛
۲. انجام دادن مسئولیت‌های روحانیت در محیط دانشگاه مانند اقامه جماعت و برپایی مجالس و محافل مذهبی و اهتمام به تعظیم شعائر اسلامی و مراسم دینی؛
۳. اجرای برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی در زمینه علوم و معارف اسلامی از قبیل برگزاری گردهمایی‌ها و نشست‌های تخصصی، جلسات پاسخ به سؤالات، نشر مقالات و جزوات و فعالیت‌های فوق برنامه و مانند آن؛
۴. حضور فعال در میان دانشجویان به منظور راهنمایی و ارشاد فکری و اخلاقی و پاسخ‌گویی به مسائل شرعی؛
۵. هدایت تشکل‌ها و نهادها و حرکت‌های اسلامی دانشجویی و دانشگاهی و تقویت فعالیت‌های اسلامی در دانشگاه؛
۶. مطالعه و بررسی وضع دینی و اعتقادی و گرایش‌های فرهنگی و سیاسی در محیط دانشگاه و علل ضعف‌ها و نارسایی‌ها برای دستیابی به راه‌حل‌های مناسب؛
۷. بسط فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر و اقامه نماز در دانشگاه‌ها؛
۸. همکاری با نهادها و مراکز حوزه‌ای و دانشگاهی و پشتیبانی از آنها برای تقویت پیوند حوزه و دانشگاه؛
۹. گزینش علمی و عمومی استادان دروس معارف اسلامی و نظارت بر کیفیت ارائه دروس و ارزیابی عملکرد آنان؛
۱۰. تأیید رئیس پیشنهادی گروه معارف اسلامی قبل از معرفی به رئیس دانشگاه؛
۱۱. نظارت بر رعایت موازین اسلامی و ارزش‌های انقلاب در امور اداره دانشگاه‌ها، تشکل‌ها و

فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی - اجتماعی مراکز هنری و ورزشی و خوابگاه‌های دانشگاهی و نیز نشریات داخلی دانشگاه؛

۱۲. بررسی مقررات، آئین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های راجع به امور فرهنگی در مراکز آموزش عالی و مؤسسات وابسته از نظر انطباق با معیارها و ارزش‌های اسلامی و انقلاب اسلامی؛

۱۳. حمایت از نیروهای متخصص و متعهد در دانشگاه و ... . (www.Nahadiust.ir)

آسیب‌ها و چالش‌های پیش روی مدیران فرهنگی در دانشگاه

۱. بی‌ثباتی مدیریت

یکی از چالش‌های مهم مدیریت فرهنگی در دانشگاه بی‌ثباتی مدیریت آنان است. بدین معنی که انتصاب مدیران فرهنگی از مدیران عالی تا مدیران عملیاتی تابع نوسانات سیاسی جامعه است. به همین دلیل دوره مدیریت آنان بسیار کوتاه است و این امر با برنامه‌ریزی و تداوم برنامه‌ها که ماهیتی درازمدت دارد، سخت در تضاد است. از آنجا که در جهان امروز توسعه فرهنگی منوط به برنامه‌ریزی‌های درازمدت است، ثبات مدیریت عامل تعیین‌کننده‌ای در این زمینه خواهد بود. لذا تغییر مدیران در جریان نوسانات سیاسی جامعه، ضربه جبران ناپذیری بر پیکره توسعه فرهنگی فعالیت‌های آن وارد می‌آورد. (تصدیقی و تصدیقی، ۱۳۸۶: ۹۸)

۲. ضعف و فقدان برنامه‌ریزی

برنامه‌ریزی یک کار تخصصی و علمی است و برنامه‌ریزی فرهنگی می‌تواند امکان به کارگیری دقیق‌تر مدیریت‌ها، سازمان‌ها و طراحی اقدام‌ها و فعالیت‌های فرهنگی متناسب با اهداف و اولویت‌ها را فراهم آورد. لذا لازم است در انتخاب مدیران برای مدیریت فرهنگی دانشگاه‌ها، به این امر مهم توجه بیشتری گردد تا افرادی که برای مدیریت فرهنگی انتخاب می‌شوند دارای دیدگاه استراتژیک، برنامه ریز و آشنا به مسائل فرهنگی باشند.

۳. عدم تشخیص موقعیت و روزمرگی مدیران فرهنگی

امروزه مدیران فرهنگی دانشگاه نسبت به ۱۰ و ۱۵ سال پیش با چالش‌های جدی و اساسی روبه‌رو هستند و این، نشأت گرفته از گسترش شبکه‌های رسانه‌ای و ماهوره‌ای و ابزارهای اطلاعاتی مانند اینترنت و غیره می‌باشد. ابزارهای رسانه‌ای غرب با هجمه‌ای سنگین، مردم کشور، بالاخص دانشگاهیان را نشانه رفته‌اند. همان‌گونه که مک کین^۱ در کتاب خود نوشته است:

1. Mak kine.

دانشجویان در آنجا بسیار و پیچیده و بسیار فعال در اینترنت می‌باشند. من فکر می‌کنم که باید یک رادیو آزاد در ایران داشته باشیم، فکر می‌کنم باید یک تلویزیون داشته باشیم، باید یک جنبش آزادی و استقلال را تشویق کنیم اما فکر می‌کنم موجه باشد که ما از لحاظ نظامی دولت را سرنگون کنیم، اما مطمئناً می‌توانیم آنها را تشویق و کمک کنیم. ما این کار را در گرجستان کردیم و آنها انقلاب گل‌سرخ داشتند. این را در اوکراین کردیم و آنها انقلاب نارنجی را داشتند، شاید این انقلاب، سبز باشد. (معارف، ۱۳۸۹: ۶۰)

شایان ذکر است غفلت از آسیب‌های فوق می‌تواند در این برهه حساس، ضربات جبران‌ناپذیری بر پیکره فرهنگی دانشگاه و دانشجویان بزند. ولی در صورت توجه، زمینه ساز شکوفایی استعداد‌های فرهنگی و خنثی‌سازی عملیات دشمن می‌گردد.

اقدامات عملی اثر بخش مدیران فرهنگی برای مقابله با جنگ نرم

اهمیت قدرت نرم انقلاب اسلامی در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی به عنوان بخشی از نقاط قوت انقلاب، احساس خطر از سوی آمریکا و متحدانش را بر آن داشته که با توسل به ابزارهای جدید، بالاخص ابزارهای رسانه‌ای، ارتباطی و اطلاعاتی در قالب جنگ نرم به سراغ انقلاب اسلامی بیایند و به تضعیف آن پردازند. راه‌اندازی پروژه جنگ نرم علیه ایران در مقطع کنونی را باید ناشی از گسترش حس تنفر از آمریکا در جهان دانست که به نظر سران کاخ سفید، ایران مرکز اصلی ایجاد این تنفر و گسترش آن است. در آمریکا برای مقابله با این موج، طرح‌های مختلفی تصویب و اجرا شد تا:

اولاً: در چارچوب پروژه دمکراتیزه کردن کشورها به خنثی‌سازی نفوذ معنوی ایران در کشورهای اسلامی و منطقه خاورمیانه پردازد؛

ثانیاً: با القای خطرناک بودن ایران برای امنیت همسایگان، اذهان عمومی از اقدامات و نقشه‌های ایالات متحده منحرف شود. (ماه‌پیشانیان، ۱۳۸۸: ۲۵۴)

حال با در نظر گرفتن قدرت نرم جمهوری اسلامی و شیوه‌های مختلف جنگ نرم آمریکا برای تضعیف جایگاه ایران و بمباران خبری و تبلیغاتی دانشجویان و دانشگاهیان از طریق ابزارهای رسانه‌ای؛ اقدامات ذیل از سوی مدیران فرهنگی می‌تواند در برابر کاهش و خنثی‌سازی عملیات جنگ نرم دشمن مفید باشند. اهم آنها عبارتند از:

- تأکید بر نهادینه کردن فرهنگ نماز و حاکمیت معنویت در دانشگاه‌ها: یکی از اقدامات عملی و مؤثر مدیران فرهنگی در دانشگاه و محیط آموزشی از دوران ابتدایی تا مرحله آموزش عالی، ترویج فرهنگ نماز می‌باشد. نماز دژ مستحکمی است که به خنثی‌سازی عملیات دشمن می‌پردازد. دشمنی

که در صدد است با هزاران ترفند نوجوانان و جوانان این کشور و مرز و بوم را به راه انحرافی بکشاند. بدین ترتیب ترویج نماز و فرهنگ نماز از مهم‌ترین مسئولیت‌های مدیران فرهنگی است. در این زمینه برخی از کارشناسان و مدیران فرهنگی معتقدند:

ترویج معارف الهی و به‌ویژه توسعه فرهنگ نماز در دانشگاه‌ها نیازمند توجه جدی اساتید و متولیان فرهنگی به این امر عبادی است. تدوین و تقویت بودجه فرهنگی مربوط به نماز در دانشگاه‌ها از راهکارهای نهادینه کردن این عمل عبادی در محیط‌های علمی است و باید برنامه‌های مدون و منسجم متناسب با نیازها و روحیات دانشجویان در دانشگاه‌ها اجرا شود. همچنین برای توسعه فرهنگ نماز باید مقدمات لازم در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی فراهم شود و در کنار عوامل و امکانات، می‌توان با بررسی خلاءهای فرهنگی و آموزشی موجود در دانشگاه‌ها در تعمیق باورهای دینی دانشجویان گام برداشت. و نیز با تزریق اخلاق و معنویت در محیط‌های دانشگاهی می‌توان دانشجویان را از لحاظ فکری و فرهنگی در مقابل افکار منفی و تهاجمات فرهنگی بیمه کرد. (بخشی از مصاحبه حجت‌الاسلام ابراهیم عزیزی، مسئول فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی نقده در گفتگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، ۱۱ مرداد ۱۳۸۹)

- فرهنگ‌سازی و بها دادن به علم و تحقیق هدفدار برای رسیدن به اهداف متعالی نظام اسلامی و کشور و رشد علم‌گرایی و تولید و جبران عقب ماندگی در دانشگاه‌های کشور؛ ناگفته نماند نفوذ اندیشه‌های بیگانه از اصالت دانشگاه، تحریف آرمان‌های اصیل جنبش دانشجویی، خطر افراط و تفریط، گسستگی از هویت خودی و عدم گرایش به شعائر دینی و ملی اصیل، ندیدن افق‌های واقع‌بینانه و قابل دسترس آینده و جدا دیدن خود از توده‌های مردمی و دنباله روی از سیاست‌های بدون توجیه جناحی از علل برجسته تحریف و انحراف در هر حرکت دانشجویی است. امروز دیگر دنباله‌روی سیاست‌های فریب‌کارانه و مزورانه دولت‌های غربی مدعی دموکراسی، که به چیزی جز تأمین منافع نامشروع خود در غالب اعمال سیاست‌های سلطه‌جویانه لیبرال سرمایه داری راضی نیستند، برای هیچ انسان آزادی خواهی خواهی مشروعیت ندارد. لکن فرهنگ سازی و بها دادن به علم و تحقیق هدفدار راهی جز جنبش و جهش نرم‌افزاری که متضمن یک جنبش و جهش علمی در طول چند دوره باشد، ندارد. (هاشمی مقدم، ۱۳۸۳: ۲۲)

لذا شایسته است تمام مسئولان کشور بالاخص مسئولان دانشگاه‌ها اعم از رئیس و نهاد رهبری در چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور که تحت عنوان ایران در سال ۱۴۰۴ شمسی به عنوان سرفصل سیاست‌های قوی سه‌گانه توسط مقام معظم رهبری ارائه شده تمام تلاش و همت خود را در جهت تحقق کلیه ابعاد این حرکت اصولی و دقیق و به خصوص بعد بالندگی علمی و توسعه همه جانبه

به‌کار گیرند. البته تحقق این امر مستلزم وحدت همه جانبه حول اصول قانون اساسی و آرمان‌های اصولی و جوان‌گرایی رهبر معظم انقلاب به عنوان پرچمدار حرکت پرشتاب فتح قله‌های علم و تحقیق می‌باشد. از این‌رو حمایت از نیروهای متخصص و متعهد در دانشگاه‌ها و جنبش‌های دانشجویی که بخشی از وظایف نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها می‌باشد می‌تواند اقدام مؤثری در مقابله با جنگ نرم باشد.

- ایجاد و گسترش فضای معنوی و اسلامی در دانشگاه‌ها و رشد فضائل اخلاقی در میان دانشگاهیان؛
- برگزاری نشست‌های علمی و فرهنگی و کرسی‌های آزاد اندیشی در دانشگاه‌ها و دعوت از اساتید حوزه و دانشگاه؛

- تقویت و راه‌اندازی جلسات مشاوره مذهبی، سیاسی، فرهنگی با کمک اساتید گروه معارف اسلامی و سایر گروه‌ها زیر نظر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری و دفاتر فرهنگ اسلامی؛
- برگزاری جلسات هم‌اندیشی و وفاق بین تشکل‌های دانشجویی؛
- تشویق دانشجویان برای شرکت در مسابقات قرآن و عترت و کتابخوانی دانشجویی؛
- مساعدت و اعزام دانشجویان منتخب علمی - فرهنگی دانشگاه برای مسافرت‌های معنوی و دیدار از اماکن مذهبی؛

- کمک برای تدوین و انتشار نشریات دانشگاهی و دانشجویی؛
- تهیه برخی بولتن‌های خبری دانشگاه و در اختیار گذاشتن آنها در دسترس دانشجویان و دانشگاهیان؛
- تجهیز و تقویت کتب فرهنگی و مذهبی و ایجاد بانک نرم‌افزاری در کتابخانه‌های بسیج و تشکل‌های دانشجویی؛

- راه‌اندازی کتابخانه مستقل در نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشگاه‌ها و تشویق و ترغیب اساتید و دانشجویان برای استفاده از کتابخانه نهاد برای توسعه ارتباطات اجتماعی و فرهنگی؛
- تهیه و تکثیر و اهدای لوح‌های فشرده قرآنی و ادعیه‌های مذهبی و توزیع رایگان در میان جوانان دانشگاهی در ایامی همچون ماه‌های مبارک رجب، شعبان، رمضان، محرم و غیره؛
- دعوت از سخنرانان و شخصیت‌های علمی و مذهبی برجسته کشور و آگاه‌سازی و افزایش بصیرت دانشجویان؛

- تدوین طرح پوشش برتر و زمینه‌سازی اجرای آن در دانشگاه با تدبیر و درایت کافی؛ متأسفانه در بسیاری از دانشگاه‌های کشور مشاهده می‌گردد با عدم برخورد منطقی، قانونی و صحیح نهادهای نظارتی و فرهنگی دانشگاه‌ها، استفاده از انواع و اقسام آرایش‌های غلیظ و مدل‌های موی متفاوت و رفتارهای هنجارشکن که نمونه‌ای از استحاله فرهنگی بوده مرسوم می‌باشد و کسی پاسخ‌گوی

جولوگیری از آنها نمی‌باشد. بنابراین لازم است دفاتر نهاد با همکاری سایر نهادهای فرهنگی و نظارتی تلاش بیشتری برای جولوگیری از تکرار برخی حرکت‌های هنجارشکن در دانشگاه داشته باشند؛

- حمایت از فعالیت‌های تشکلی دانشجویی؛ شایان ذکر است حمایت از فعالیت‌های تشکلی باعث تقویت روحیه فعالیت‌های جمعی شده و تمرینی برای مدیریت‌های جمعی و افزایش حس مسؤلیت‌پذیری جمعی است. همچنین فعالیت‌های دانشجویی را می‌توان فرصت طلایی برای تربیت برنامه‌ریزان خلاق و کارآمد زبردست برای آینده نگریست. از این‌رو مسؤلین نهاد بایستی به چنین فعالیت‌هایی به عنوان یک فرصت در مقابله با جنگ نرم بنگرند.

- استفاده از برخی دانشجویان مسؤلیت‌پذیر در قالب کار دانشجویی و به کارگیری آنان برای کادرسازی و سپردن مدیریت‌های علمی و فرهنگی دانشگاه‌ها کشور در آتیه؛

- شناسایی و تقویت دانشجویان منتخب علمی کشور برای جذب آنها به عنوان مدرسین آینده کشور؛

- تشویق و حمایت اساتید و محققین برای تدوین و تصویب طرح‌های پژوهشی با رویکرد فرهنگی - مذهبی؛

- تشویق دانشجویان کارشناسی ارشد و مقاطع بالاتر برای تدوین پایان‌نامه‌های دانشگاهی در مقابله با تهاجم فرهنگی، ناتوی فرهنگی و جنگ نرم و ...؛

- تعامل سازنده مسؤلان نهاد با مسؤلان ادارات استان‌ها و شهرستان‌ها برای حمایت از دانشگاهیان و رفع برخی مشکلات فکری و فرهنگی دانشجویان به وسیله مسؤلان؛

- تبیین راهکارهای فرهنگی مؤثر و توجه بیشتر به اوقات فراغت دانشجویان و ایجاد امکانات تفریحی و ورزشی سالم در خوابگاه‌های دانشجویی؛

- حمایت و تقویت کانون‌ها و هیئت‌های مذهبی درون دانشگاه‌ها؛

- حمایت از برنامه‌های فرهنگی - مذهبی بسیج اساتید و دانشجویی در دانشگاه؛

- همکاری با نهادها و سازمان‌های فرهنگی - هنری برای حمایت از آثار هنری دانشجویان و دانشگاهیان در قالب برگزاری نمایشگاه‌های هنری؛

- برگزاری جلسات متعدد با دانشجویان و سایر مسؤلین فرهنگی برای احیاء فریضه امر به معروف و نهی از منکر؛

- دعوت از اساتید حوزه و دانشگاه برای سخنرانی و مشاوره برای ارتقاء آگاهی دانشجویان در خصوص قداست خانواده در اسلام، تحکیم روابط زناشویی و ... لازم به ذکر است یکی از پیچیده و خطرناک‌ترین عملیات جنگ نرم دشمن از بین بردن استحکام خانواده‌ها و فروپاشی از درون می‌باشد. از این‌رو بر تمامی دلسوزان فرهنگی - مذهبی لازم است به این امر توجه بیشتری نموده و از آن غافل نباشند.

نتیجه

با توجه به اهمیت این موضوع و حساسیت آن در این برهه زمانی، از مهم‌ترین اقداماتی که می‌توان در برابر جنگ نرم آمریکا در دانشگاه به‌کار گرفت؛ افزایش بصیرت و آگاهی دانشجویان و دانشگاهیان می‌باشد؛ چراکه دانشجویان به‌دلیل استفاده از ابزارهای رسانه‌ای مخصوصاً اینترنت، بیشترین مخاطبین آنها را تشکیل می‌دهند. دشمن با سرمایه‌گذاری هنگفتی که انجام داده، درصدی است از طرق مختلف به تطمیع جوانان پرداخته و آنان را به سوی خود جذب نماید.

در اوایل انقلاب، بیگانان بیشتر سعی می‌کردند به صورت آشکار و رودررو از طریق احزاب و گروه‌های سیاسی در دانشگاه‌ها و مجامع علمی و فرهنگی کشور نفوذ کرده و آن را به محل منازعه تبدیل نمایند؛ ولی امروزه حرکت آن خیلی مرموزانه می‌باشد. با توجه به شکست استراتژی‌ها و تاکتیک‌های قبلی آنها، در شرایط کنونی برنامه‌های جدیدی را به صحنه آورده‌اند مانند: مهجور کردن قرآن کریم و فرهنگ قرآنی از جامعه علمی، آلوده کردن جوانان کشورمان و دانشجویان به مواد مخدر، ترویج فساد و فحشاء از طریق شبکه‌های سازماندهی شده داخل و خارج کشور، استفاده از تکنولوژی‌های روز همچون اینترنت، ماهواره برای ترویج فساد، مدگرایی و مانکنیسم بالاخص در میان دانشجویان دختر، ایجاد بحران مشروعیت و شکاف بین دولتمردان و دانشگاهیان، شایعه‌سازی، تفرقه‌افکنی، دروغ‌پردازی و غیره. از آنجایی که برای مقابله با جنگ نرم آمریکا داشتن استراتژی بیش از داشتن قدرت مؤثر است، در نتیجه شایسته است مدیران فرهنگی از کسانی انتخاب گردند که با مسائل سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و روانی و ابعاد تهدیدات و جنگ نرم دشمن آشنایی داشته و بتوانند با توسعه ارتباطات چهره به چهره و افزایش انگیزه و علاقه در دانشجویان نسبت به فرهنگ اصیل اسلامی، به خنثی‌سازی عملیات جنگ نرم دشمن بپردازند.

منابع و مآخذ

۱. آنتونی گیدنز، ۱۳۷۶، *جامعه‌شناسی*، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، انتشارات نشر نی، چ سوم.
۲. اسماعیلی، حمیدرضا، ۱۳۸۹، *شورش اشرافیت بر جمهوریت (ریشه‌یابی حوادث سال ۸۸)*، تهران، بی‌جا، چ ششم.
۳. انصاری، محمد مهدی، ۱۳۸۶، «جنگ نرم آمریکا علیه ایران، چستی و چرایی»، *سایت بانک اطلاعات نشریات ایران*، www.magiran.com/nptoc.aspx.
۴. بنیانیان، حسن، ۱۳۸۸، «فرهنگ در مدیریت توسعه اسلامی»، *سایت جامع مدیریت*. (مدیر یار):

- <http://www.modiryar.com>
۵. تصدیقی، فروغ و محمدعلی تصدیقی، ۱۳۸۶، «موانع مدیریت و توسعه فرهنگی در ایران اسلامی»، فصلنامه دانشگاهی مطالعات فرهنگی، سال دوم، شماره چهارم.
۶. حسینی، حسن، ۱۳۸۳، طرح خاورمیانه بزرگ‌تر (القاعده و قاعده در راهبرد امنیت ملی آمریکا)، مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر ایران.
۷. دلاورپور اقدم، مصطفی، ۱۳۸۷، «راهبردهای امنیتی ایران در مقابله با جنگ نرم مخالفان»: <http://www.hawzah.net>
۸. رنجبران، داود، ۱۳۸۸، جنگ نرم، ج ۲، تهران، انتشارات ساحل اندیشه.
۹. زکریایی، محمدعلی، ۱۳۸۹، فرهنگ مطهر، تهران، انتشارات جامعه و فرهنگ، چ اول.
۱۰. سراج، رضا، ۱۳۸۸، راهبرد جنگ نرم آمریکا بر ضد جمهوری اسلامی ایران، قدرت و جنگ نرم؛ از نظریه تا عمل، تهران، معاونت فرهنگی - اجتماعی سازمان بسیج مستضعفین.
۱۱. الفی، محمدرضا و حجت‌اله ساعدی، ۱۳۸۷، مبانی و اصول علم سیاست، تبریز، انتشارات اختر.
۱۲. قربانی، محمد، ۱۳۸۹، «جنگ نرم؛ تبیین مفهومی، پیشینه تاریخی و تاکتیک‌ها»: <http://mesbahyazdi.org/farsi/?news>
۱۳. کالینز، جان. ام.، ۱۳۷۰، استراتژی بزرگ (اصول و رویه‌ها)، ترجمه کوروش بایندر، تهران، انتشارات دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
۱۴. ماه پیشانیان، مهسا، ۱۳۸۸، جنگ نرم آمریکا برای جنگ نرم با جمهوری اسلامی ایران، قدرت و جنگ نرم؛ از نظریه تا عمل، تهران، معاونت فرهنگی - اجتماعی سازمان بسیج مستضعفین.
۱۵. متقی دستنایی، افشین، ۱۳۸۸، جنگ نرم و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، قدرت و جنگ نرم؛ از نظریه تا عمل، تهران، معاونت فرهنگی - اجتماعی سازمان بسیج مستضعفین.
۱۶. مرادی، حجت، ۱۳۸۸، بررسی راهبرد تهدید سخت و نرم آمریکا در محیط نوین بین‌المللی، قدرت و جنگ نرم؛ از نظریه تا عمل، تهران، معاونت فرهنگی - اجتماعی سازمان بسیج مستضعفین.
۱۷. مهرداد، هرمز، ۱۳۷۶، زمینه‌های جامعه‌شناسی سیاسی: جامعه‌پذیری سیاسی، تهران، پازنگ.
۱۸. نای، جوزف، ۱۳۸۵، «قدرت نرم‌افزاری برای موفقیت در جهان»، ترجمه نیلوفر قدیری، فصلنامه دانشگاهی مطالعات فرهنگی، سال اول، شماره سوم، پاییز و زمستان.
۱۹. هاشمی‌مقدم، سیدرضا، ۱۳۸۳، «رسالت‌ها و چالش‌های دانشجویان در ایران»، ماهنامه مستقل دانشجویی، آموزشی و اطلاع‌رسانی (ندای آزاد)، سال دوم، شماره شانزدهم.